

**VALSTYBINĖS SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBOS PRIE APLINKOS
MINISTERIJOS KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS ĮSTAIGOS
VEIKLOS SRITYJE „MOKAMŲ PASLAUGŲ, SUSIJUSIŲ SU EDUKACIJA IR
EKSKURSIJOMIS, TEIKIMAS” ĮVERTINIMAS**

2021-06-29

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-10-08 nutarimu Nr. 1601 patvirtintu Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020-07-22 įsakymu Nr. D1-442 patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos ir jos valdymo sričiai priskirtų biudžetinių įstaigų, valstybės įmonių ir viešųjų įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimo ir motyvuotos išvados rengimo tvarka bei Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170 patvirtintomis Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau VSTT) veiklos srityje – *mokamų paslaugų, susijusių su edukacija ir ekskursijomis, teikimas*, įvertinimas.

Atliekant šios veiklos vertinimą, buvo analizuoti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-09-22 nutarimu Nr. 1138 (2019-07-16 nutarimo redakcija), Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018-05-16 nutarimu Nr. 495, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002-07-23 įsakymu Nr. 377 (2017-01-27 įsakymo Nr. D1-87 redakcija), Viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo aprašymų rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2009-12-01 įsakymu Nr. 1V-644 (2017-07-11 įsakymo Nr. 1V-497 redakcija).

Įgyvendindama Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos nuostatų 9.2 pap. nurodytą veiklos tikslą – užtikrinti saugomų teritorijų planavimo dokumentų ir tvarkymo projektų rengimą ir jų sprendinių įgyvendinimą, duomenų apie saugomas teritorijas kaupimą, informacijos sklaidą, gamtosauginį švietimą, organizuoti saugomų teritorijų apsaugą, VSTT turi organizuoti įvairių visuomenės grupių švietimą, mokymus saugomų teritorijų klausimais (10.2.9 pap.). Kaip viena šios funkcijos atlikimo formų Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos nuostatų 12.8 pap. įtvirtinta VSTT teisė teikti mokamas pažintinių teminių (edukacinių) ekskursijų paslaugas. Šias paslaugas VSTT teikia Saugomų teritorijų Nacionalinis lankytojų centras pagal VSTT direktoriaus 2016-05-25 įsakymu Nr. V-102 nustatytus įkainius. VSTT veiklos sritis – mokamų paslaugų, susijusių su edukacija ir ekskursijomis, teikimas, netiesiogiai gali būti priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė (Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 4 d. 5 p.)

Saugomų teritorijų Nacionalinis lankytojų centras veda 8 edukacijas/ekskursijas: „Atrask ir pažink Lietuvos saugomas teritorijas“ (įvairaus amžiaus lankytojams), „Drugelio gyvenimo ciklas arba kodėl reikia saugoti drugius?“ (5-8 m. vaikams), „Saugomos Lietuvos pelkės“ (4-8 kl. moksleiviams), „Pažink Lietuvos medžius“ (įvairaus amžiaus lankytojams), „Kodėl reikia saugoti balinius vėžius“ (1-5 kl. moksleiviams), „Saugomi Lietuvos paukščiai“ (1-6 kl. moksleiviams), „Biologinė įvairovė saugomose teritorijose“ (8-12 kl. moksleiviams),

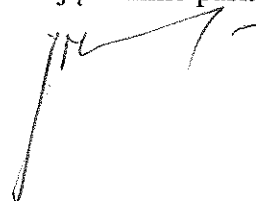
gamtos mokslų studentams) ir „Kraštovaizdžio įvairovė saugomose teritorijose“ (8-12 kl. moksleiviams). Informacija apie teikiamas mokamas pažintinių teminių edukacijų/ekskursijų paslaugas skelbiama VSTT interneto svetainėje <https://www.vstt.lrv.lt> ir Facebook socialiniame tinkle <https://www.facebook.com/NacionalinisLankytojuCentras/>. Vertinimo metu analizuotas laikotarpis – nuo 2019-01-01 iki 2020-12-31. Šiuo laikotarpiu buvo pravesta apie 650 pažintinių teminių edukacijų/ekskursijų ir už šią paslaugą pagal VSTT direktoriaus 2016-05-25 įsakymu Nr. V-102 nustatytus įkainius gauta ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijai pervesta 11 978,5 Eur (atitinkamai 2019 m. – 8 159,5 Eur; 2020 m. – 3 819 Eur (VBAMS PAJ-01 forma)).

Atlikus VSTT teikiamos minimos paslaugos identifikavimą pagal Viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo aprašymų rengimo tvarkos aprašo 7 p. aprašytus paslaugų identifikavimo būdus, konstatuotina, kad ji (paslauga) savo esme ir visuomenei teikiama nauda atitinka Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių 56.4 pap. nustatytus viešosios paslaugos požymius ir pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 str. 19 d. laikytina viešąja paslauga, t. y. pagal įstatymų ir (ar) viešojo administravimo subjektų nustatytus reikalavimus vykdoma šių subjektų prižiūrima veikla, kuria sukuriama valstybės ar savivaldybių garantuojama ir visuomenės nariams vienodai prieinama nauda.

Vertinimo metu buvo nustatytas išorinis/vidinis korupcijos rizikos veiksnys. Viešojo administravimo įstatymo 20 str. 6 d. nustatyta, kad jeigu įstatymuose ar jų pagrindu priimtuose teisės aktuose konkretus viešosios paslaugos atlyginimo dydis nenustatytas, jį pagal Vyriausybės patvirtintus kriterijus nustato viešojo administravimo subjektas, kuris administruoja tos viešosios paslaugos teikimą, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip. Viešojo administravimo subjektas, kuris teikia viešąją paslaugą, negali administruoti viešosios paslaugos teikimo (20 str. 5 d.). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2016-06-01 aprobuotos teismo praktikos, taikant Viešojo administravimo įstatymo normas, 17 p. yra konstatavęs, jog rinkliavos nustatomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymu, o kitokio atlyginimo dydį pagal Vyriausybės patvirtintus kriterijus nustato viešojo administravimo subjektas, kuris administruoja tos viešosios paslaugos teikimą, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip. Tačiau, vertinant minimą VSTT veiklos sritį, matyti, jog Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos nuostatais VSTT suteikus teisę teikti mokamą pažintinių teminių edukacijų/ekskursijų viešąją paslaugą, jokiais teisės aktais nėra nustatytas viešojo administravimo subjektas, kuriam būtų suteikta kompetencija administruoti šią VSTT teikiamą viešąją paslaugą. Pažymėtina, jog centrinių valstybinio administravimo subjektų, teritorinių valstybinio administravimo subjektų ar savivaldybių administravimo subjektų kompetencija administruoti viešąsias paslaugas turi būti nustatyta įstatymuose ar jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose (Viešojo administravimo įstatymo 20 str. 1 d.). Esant teisinio reglamentavimo spragoms, VSTT, vykdydama jai pavestą gamtosauginę funkciją ir teikdama mokamą pažintinės edukacijos/ekskursijos viešąją paslaugą, pati šią paslaugą ir administruoja, kas prieštarauja nurodytoms Viešojo administravimo įstatymo nuostatoms bei gero viešojo administravimo principams.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlau kreiptis į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją prašant inicijuoti tam tikro teisės akto (pvz. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų) papildymo nustatant tam tikro viešojo administravimo subjekto (pvz. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos) kompetenciją administruoti VSTT teikiamą viešąją mokamą pažintinių teminių edukacijų/ekskursijų teikimo paslaugą.

Teisės ir personalo skyriaus vyr. specialistė

Jūratė Mikalčienė